

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002633

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-07-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чжан Цзіньцю ...

2. Jinqiu Zhang

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9999

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Концерт для труби з оркестром у стильовій парадигмі від Бароко до Класицизму
2. Trumpet Concerto with Orchestra in a stylistic paradigm from Baroque to Classicism

Реферат:

1. Особливості жанру концерту для труби з оркестром у період стильових трансформацій музичного мистецтва від Бароко до Класицизму не отримали належного вивчення у вітчизняному музикознавстві. Це зумовлює актуальність і новизну теми дисертації та визначає її науково-практичне спрямування, а саме: пошук методологічно вивірених алгоритмів дослідження жанру концерту для труби з оркестром у стильових вимірах зазначеного часу. Мета дослідження – теоретично обґрунтувати розвиток жанру концерту для труби з оркестром та специфіку застосування інструменту в період стильових змін від Бароко до Класицизму. У першому розділі розглянуто історико-теоретичні аспекти дослідження еволюції мистецтва гри на трубі. У фокусі уваги опинились питання розвитку музичного мистецтва у стильовій парадигмі від Бароко до Класицизму та органології труби в динаміці стильових змін а також виконавських амплуа музиканта-трубача, які відіграли немаловажну роль у специфіці та формуванні трубного репертуару барокової доби. Другий

розділ «Концерт для труби з оркестром у музичній практиці барокової доби» присвячено жанровим перетворенням концерту для труби з оркестром та його специфіці у барокову добу. Основну увагу приділено особливостям розвитку жанру інструментального концерту й, зокрема, концерту для труби з оркестром у творчості європейських композиторів першої половини XVIII століття. У третьому розділі «Жанрово-стильові моделі трубного концерту доби Класицизму» висвітлено жанр концерту для труби з оркестром у музичній практиці німецьких композиторів середині XVIII – початку XIX століття. У цьому зв'язку розглянуто специфічні особливості ранньокласичних зразків трубного концерту на етапі становлення (Й. Е. Альтенбург, М. Гайдн, Й. В. Гертель, Л. Моцарт, Й. Б. Г. Неруда, Г. Рейттер-молодший, Ф. К. Ріхтер та ін.). Відзначається незвичайний блиск і віртуозність цих творів, що призначались для барокової труби кларіно і теситура сольних партій яких сягає 24 обертонов (соль третьої октави). Музика цих концертів викликає здивування й захват навіть і нині. Наукова новизна: у дисертаційному дослідженні вперше в українському мистецтвознавстві: - Висвітлено формування жанру концерту для труби з оркестром у історичній ретроспективі шляхом вивчення еволюції сольного, оркестрового та ансамблевого трубного мистецтва від витоків до класичного періоду включно. У цьому зв'язку розглянуто виконавські амплуа музиканта-трубача барокової доби, обґрунтовано їх взаємозв'язок із формуванням трубного репертуару, у тому числі жанру концерту. - Простежено траєкторію стильових змін у розвитку музичного мистецтва XVIII століття. Розглянуто їх відображення в жанрі концерту для труби з оркестром крізь призму композиторської та виконавської практики доби. Визначено місце трубного концерту в жанрово-стильовому полі бароко та класицизму в теоретичному та виконавському аспекті. Це надало підстави для чіткого встановлення етапів еволюції трубного концерту зазначеного періоду 1. ранній бароковий трубний концерт (твори італійця Дж. Тореллі та німців К. Граупнера та Г. Штельцеля); 2. бароковий концерт зрілого періоду (concerto grosso у творчості А. Вівальді, концерти для труби з оркестром Й. М. Мольтера, Г. Ф. Телемана, Й. Ф. Фаша, вершина Бранденбурзький концерт № 2 Й. С. Баха); 3. ранньокласичні зразки жанру (концерти М. Гайдна, Л. Моцарта, Й. Б. Г. Неруди, Ф. К. Ріхтера та ін.) 4. класичні моделі трубного концерту (твори Й. Гайдна та Й. Н. Гуммеля). - Відзначено роль національної складової у формуванні жанру трубного концерту у європейській музиці. Виявлено відмінності концерту для труби з оркестром у італійській та німецькій музиці барокового періоду. Проаналізовано композиційні, драматургічні, формотворчі складові трубного барокового концерту, їх взаємопов'язаність зі специфікою барокової труби кларіно тощо. - На прикладі концертів для труби з оркестром Йозефа Гайдна та Йоганна Непомука Гуммеля проаналізовано шляхи трансформації трубного концерту в класичний період. Принципи модифікації жанру досліджено на основі міжжанрових зв'язків, особливостей композиції, тематизму, форми, технічних та виразних можливостей інструменту тощо. Визначено особливості впровадження концерту для труби з оркестром XVIII століття в сучасній концертній та педагогічній практиці. - Відзначено значення трубного концерту XVIII століття для подальшого розвитку виконавського репертуару, узагальнено здобутки сучасних досліджень з означених питань, систематизовано матеріали про концерт XVIII століття у цілому. Уточнено наукові поняття щодо етапів розвитку та жанрово-стильових моделей концерту для труби з оркестром барокового та класичного періоду, їх інтонаційних, формоутворювальних, фактурних та образно-музичних особливостей. Подальшого розвитку набули наукові положення про: жанрову специфіку концерту для труби з оркестром щодо використання інструментів різної конструкції; формування виконавського репертуару з позицій історичного підходу та жанрової класифікації трубного концерту.

2. The purpose of the research is to theoretically substantiate the development of the genre of trumpet concerto with orchestra and the specifics of the use of the instrument during the period of stylistic changes from Baroque to Classicism. The first chapter examines the historical and theoretical aspects of the study of the evolution of the art of playing the trumpet. The focus of attention was on the development of musical art in the stylistic paradigm from Baroque to Classicism and the organology of the trumpet in the dynamics of stylistic changes, as well as the performing roles of the musician-trumpeter, who played an important role in the specificity and formation of the trumpet repertoire of the Baroque era. The second chapter "Concerto for Trumpet with Orchestra in the Musical Practice of the Baroque Era" is dedicated to genre transformations of the concerto for trumpet with orchestra and

its specificity in the Baroque era. The main attention is paid to the peculiarities of the development of the instrumental concerto genre and, in particular, the trumpet concerto with orchestra in the work of European composers of the first half of the 18th century. In the third chapter "Genre-style models of the trumpet concerto of the Classicism era" the genre of trumpet concerto with orchestra in the musical practice of German composers in the mid-18th – early 19th centuries are highlighted. In this connection, the specific features of early classical samples of the trumpet concerto at the stage of formation are considered (J. E. Altenburg, M. Haydn, J. V. Hertel, L. Mozart, J. B. G. Neruda, G. Reiter Jr., F. K. Richter and others). The unusual brilliance and virtuosity of these works is noted, the tessitura of the solo parts reaching 24 overtones (the third octave of the salt), which were intended for the baroque clarino trumpet. Scientific novelty. In a dissertation research for the first time in Ukrainian art history: - The formation of the genre of trumpet concerto with orchestra is highlighted in historical retrospect by studying the evolution of solo, orchestral and ensemble trumpet art from its origins to the classical period inclusive. In this connection, the performing roles of the musician-trumpeter of the Baroque era are considered, their connection with the formation of the trumpet repertoire, including the genre of the concert, is substantiated. - The trajectory of stylistic changes in the development of musical art of the 18th century is traced. Their reflection in the genre of trumpet concerto with orchestra is considered through the prism of composer and performance practice of the time. The place of the trumpet concerto in the genre-style field of baroque and classicism in theoretical and performance aspect is defined. This provided grounds for clearly establishing the stages of the evolution of the trumpet concerto of the specified period 1. early baroque trumpet concerto (works by the Italian J. Torelli and the Germans K. Graupner and H. Stölzel); 2. Baroque concerto of the mature period (concerto grosso by A. Vivaldi, concertos for trumpet with orchestra by J. M. Molter, G. F. Telemann, J. Fr. Fash, the peak of the Brandenburg Concerto No. 2 by J. S. Bach); 3. early classical examples of the genre (concerts by M. Haydn, L. Mozart, J. B. G. Neruda, F. K. Richter, etc.); 4. classical models of the trumpet concerto (works by J. Haydn and J. N. Hummel). - The role of the national component in the formation of the trumpet concerto genre in European music is noted. The differences between the concerto for trumpet and orchestra in Italian and German music of the baroque period are revealed. The compositional, dramaturgical, form-creating components of the baroque trumpet concerto, their interrelationship with the specifics of the baroque clarino trumpet, etc., are analyzed. - On the example of trumpet concertos with orchestra by Joseph Haydn and Johann Nepomuk Hummel, the ways of transformation of the trumpet concerto in the classical period are analyzed. The principles of genre modification are studied on the basis of intergenre connections, features of the composition, thematics, form, technical and expressive capabilities of the instrument, etc. The peculiarities of the implementation of the 18th-century trumpet concerto with an orchestra in modern concert and pedagogical practice have been determined. - The importance of the trumpet concert of the 18th century for the further development of the performance repertoire was noted, the achievements of modern research on the specified issues were summarized, and materials about the concert of the 18th century as a whole were systematized. The scientific concepts regarding the genre-style models of the trumpet concerto with orchestra of the baroque and classical periods, their intonation, form-forming, textural and figurative-musical features have been specified.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Чжан Цзіньцю. Інструментальний концерт від бароко до класицизму: шляхи модифікації жанру. Вісник НАКККіМ : науковий журнал, 2024. Вип. 2. С. 355-360. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2024.308433>
- 2. Чжан Цзіньцю. Концерт для труби з оркестром Йозефа Гайдна у музикознавчих вимірах сьогодення. Слобожанські мистецькі студії : науковий журнал СумДПУ імені А.С. Макаренка. Суми : Гельветика, 2023. Вип. 3. С. 84 – 88. DOI: <https://doi.org/10.32782/art/2023.3.17>
- 3. Чжан Цзіньцю, Стахевич О. Г. Ранньокласичний концерт для труби з оркестром у музичному просторі Німеччини. Слобожанські мистецькі студії : науковий журнал СумДПУ імені А.С. Макаренка. Суми : Гельветика, 2024. Вип. 3 (6). С. 167-172. DOI: <https://doi.org/10.32782/art/2024.3.31>
- 4. Чжан Цзіньцю. Труба: історія та органологія інструменту в динаміці стильних змін від Бароко до Класицизму. Музикознавча думка Дніпропетровщини : збірник наукових праць Дніпропетровська академія музики імені М. І. Глінки. Дніпро : ГРАНІ, 2023. Вип. 24 (1). С. 317 – 332. DOI: <https://doi.org/10.33287/222319>
- 5. Чжан Цзіньцю, Зав'ялова О.К. Бароковий концерт для труби з оркестром італійських композиторів: шляхи становлення. Культурологічна думка: збірник наукових праць. Київ : Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2024. № 26. Т. 2. С. 53-60. DOI : <https://doi.org/10.37627/2311-9489-26-2024-2>
- 6. Чжан Цзіньцю. Концерт для труби з оркестром Йозефа Гайдна як предмет музикознавчого дослідження. Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство : зб. матеріалів IV всеукр. науково-практ. конференції (09 листопада 2023). Київ : НАКККіМ, 2023. С. 169 – 170. Режим доступу : https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/Akademiia/Vydannia/konferentsii/Tezy_09_11_2023-2.pdf
- 7. Чжан Цзіньцю. Органологія труби у стильовій парадигмі від Бароко до Класицизму. Сімдесят треті економіко-правові дискусії. Соціальні та гуманітарні науки : зб. матеріалів міжнар. наукової інтернет-конф. (22-23 березня 2023 р.). <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-4267/>
- 8. Чжан Цзіньцю. Стильові ампула у виконавському репертуарі для труби в добу Бароко. Захід-Схід: Культура і мистецтвознавчі надбання. Пам'яті видатних митців України присвячується. До ювілею Г. Сковороди : зб. наук. праць. Київ : Вид-во Ліра-К, 2023. С. 219-222

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U107489

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зав'ялова Ольга Костянтинівна

2. Olha Zavialova

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Качмарчик Володимир Петрович

2. Volodymyr Kachmarchyk

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1877-9767

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Палій Ірина Олегівна

2. Iryna Paliy

Кваліфікація: к. мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9874-6825

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Громченко Валерій Васильович
2. Valerii V. Hromchenko

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2446-2192

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад вищої освіти "Дніпровська академія музики" Дніпропетровської обласної ради"

Код за ЄДРПОУ: 02214515

Місцезнаходження: вул. Ливарна, 10, Дніпро, Дніпровський р-н., 49044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єрмоменко Андрій Юрійович
2. Yeromenko Andrii Yu.

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Устименко-Косоріч Олена Анатоліївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Устименко-Косоріч Олена Анатоліївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Чистякова Ірина Анатоліївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна